

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 004-03/13-3 EPA 977-VI
 020-02/13-12 EPA 978-VI
 004-03/13-4 EPA 980-VI
Ljubljana, 19. 3. 2013

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05- UPB1 in 95/09 - odl. US) sprejela naslednje

P o r o č i l o

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor – druga obravnava (ZVDZ-C),

Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih – druga obravnava (ZPos-F),

Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah predsednika republike – druga obravnava (ZVPR-A)

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na 7. seji 18. marca 2013 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor – druga obravnava (ZVDZ-C), Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih – druga obravnava (ZPos-F) in Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah predsednika republike – druga obravnava (ZVPR-A), ki ga je Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Rihardom Braniseljem.

Komisija **podpira** predloge zakonov.

Predstavnik predlagateljev, poslanec Rihard Braniselj je uvodoma podal obrazložitev k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor, EPA 977-VI, Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih, EPA 978-VI in Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah predsednika republike, EPA 980-VI in poudaril, da je namen zakona z vidika integritete zaostri pogoje za nastop funkcije poslancev in drugih funkcionarjev ter skupaj s predlaganimi spremembami drugih zakonov te pogoje izenačiti tudi za nastop funkcije predsednika republike, predsednika vlade, ministrov, državnih

sekretarjev, županov in občinskih svetnikov. Za vse naštetе funkcionarje predlogi sprememb zakonov določajo iste vstopne pogoje: polnoletnost, državljanstvo RS, poslovna sposobnost, neobstoj pravnomočne obsodbe na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot tri mesece, oziroma. Zaradi naklepneга kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na pogojno kazen zapora v trajanju več kot tri mesece, neobstoj pravnomočne obsodbe zaradi katerega izmed kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva iz Kazenskega zakonika in neobstoj pravnomočne obtožnice zaradi naklepneга kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti. Predlagane rešitve so usklajene tudi s sočasno predlaganimi spremembami in dopolnitvami Zakona o poslancih, Zakona o volitvah v Državni zbor, Zakon o volitvah predsednika republike. V zvezi s testom sorazmernosti je poudaril, da prevlada javna korist. Ljudstvo ima pravico da z državo upravljajo ljudje, ki izpolnjujejo standarde. Ambicija predlaganih rešitev je dvig politične kulture in strožji standardi v politiki. Predlagatelji se zavedajo, da v zvezi s predlaganimi rešitvami obstajajo pomisleki in različni pogledi o oblikovanju standardov, ki bi dvignili zaupanje v smeri krepitve pravne države.

V razpravi je predstavnik predlagatelja z odgovori na zastavljena vprašanja še dodatno obrazložil predlagane rešitve.

Vlada meni, da predlog zakona s konkretnimi rešitvami posega v volilno pravico, ni v skladu je z načelom domneve nedolžnosti in ni v soglasju z načelom sorazmernosti ter posega v pridobljene pravice. Vlada nasprotuje predlogu zakona.

Predlagane rešitve Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor, EPA 977-VI, Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih, EPA 978-VI, Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah predsednika republike, EPA 980-VI, urejajo isto družbeno razmerje in so bili vloženi istočasno v zakonodajni postopek. Predlogi zakonov so dobili podporo prve obravnave Državnega zbora na 11. seji, dne 7. marca 2013. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Državnem svetu EPA 979-VI je bil v prvi obravnavi predlagan v kompletu z ostalimi, v Državnem zboru ni dobil zadostne podpore in je bil postopek končan.

Namen predlaganih rešitev je z vidika integritete zaostri pogoje za nastop funkcije poslancev in drugih funkcionarjev ter skupaj s predlaganimi spremembami drugih zakonov te pogoje izenačiti tudi za nastop funkcije predsednika republike, predsednika vlade, ministrov, državnih sekretarjev, županov in občinskih svetnikov. Za vse naštetе funkcionarje predlogi sprememb zakonov določajo iste vstopne pogoje.

Komisija za državno ureditev podpira prizadevanja v smeri krepitve pravne države in temeljno zaupanje državljanek in državljanov tako v pravno državo kot v zakonodajno in izvršno vejo politične oblasti. Predlagane rešitve so v sozvočju z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije, v smeri da država največjo pozornost posveti krepitvi integritete v javnem sektorju, torej zagotovi strožje vstopne pogoje, da bi funkcionarji – politiki, svojo funkcijo opravljali profesionalno, z vso svojo integriteto. Predlagane rešitev gredo v smeri strožjih standardov v politiki in dvigu politične kulture.

Posebno pozornost kaže nameniti razlogom, ki bi narekovali morebiten poseg v volilno pravico (voliti in biti voljen). V primeru takšnega interesa se sme predpisati natančne pogoje oziroma razloge za omejevanje splošne volilne pravice, jasno in določno, po postopku, ki ga določa Ustava Republike Slovenije (četrti odstavek 80. člena). Predpisan mora biti tudi postopek za odvzem volilne pravice, v katerem mora biti zagotovljeno sodno varstvo.

Ustavno sodišče v svoji odločbi št. U-I-346/02 z dne 10.7.2003 poudarja, da se drugi odstavek 82. člena Ustave nanaša na pasivno volilno pravico za izvolitev v Državni zbor (podobne določbe Ustava nima za izvolitev v Državni svet, za izvolitev predsednika države niti za izvolitev v organe lokalnih skupnosti). Na podlagi te ustavne določbe lahko zakonodajalec določi, katere ne smejo biti izvoljene za poslance Državnega zbora. Ustava torej dovoljuje omejevanje pasivne volilne pravice za volitve poslancev Državnega zbora. Zakonodajalec lahko določi omejitve pasivne volilne pravice primerne za demokratične družbe. V takih primerih se presoja dopustnost po načelu sorazmernosti.

Komisija za državno ureditev opozarja na ustavno načelo sorazmernosti. To načelo je v zadnjem času vsebovano tudi v številnih odločitvah, ko ne gre le za vprašanje posega države v človekove pravice ali temeljne svoboščine, temveč za vprašanja razmerij med posameznimi pravicami in ustavno varovanimi interesi. Po mnenju predlagatelja pravnomočna obtožnica zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj, kljub nedvoumni domeni nedolžnosti, predstavlja sorazmerno visoko stopnjo presoje utemeljenosti očitane kaznivega dajanja in to ne le s strani policije in tožilstva, ampak tudi sodišča, zaradi česar posameznik ne bi mogel kandidirati na funkcionarski položaj.

Morebitna uvedba pogoja pravnomočne obtožnice za kazniva dejanja lahko vnašajo na lokalni ravni veliko nestrpnosti in bi lahko še poslabšala zaostrene krizne razmere. Zato kaže predlagane rešitve ponovno pretehtati, tudi v smeri, da se onemogoči morebitne zlorabe. Na drugi strani pa kaže nameniti pozornost morebitnim primerom iz prakse, ko se v dolgotrajnem postopku dokaže nedolžnost in se je zgodila krivica. Ob tem gre opozoriti na upravičenost do odškodnin, kar vpliva na proračun.

Komisija opozarja, da z vidika strogega testa sorazmernosti, naknadno dokončno presojo opravi najvišji ustavni organ za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin – Ustavno sodišče Republike Slovenije.

Posebno pozornost kaže nameniti razlogom, ki bi narekovali morebiten poseg v volilno pravico (voliti in biti voljen). V primeru takšnega interesa se sme predpisati natančne pogoje oziroma razloge za omejevanje splošne volilne pravice, jasno in določno, po postopku, ki ga določa Ustava Republike Slovenije (četrti odstavek 80. člena). Predpisan mora biti tudi postopek za odvzem volilne pravice, v katerem mora biti zagotovljeno sodno varstvo.

Predlagane rešitve izenačujejo pogoje za nastop funkcije predsednika republike, predsednika vlade, ministrov, državnih sekretarjev, županov in občinskih svetnikov. Za vse naštetih funkcionarje predlogi sprememb zakonov določajo iste vstopne pogoje. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Državnem svetu, EPA 979-VI v prvi obravnavi na isti seji Državnega zbora dne ni dobil zadovoljive

podpore in je zakonodajni postopek končan. Zato bi kazalo konsistentnost predlaganih rešitev predvideti tudi za državne svetnike.

Komisija za državno ureditev podpira namero predlagatelja, da v nadaljevanju zakonodajnega postopka predlagane rešitve izboljša. Komisija predlaga, da se v nadaljevanju obravnave predlogov zakonov dopolni v amandmajski obliki tako, da ne bodo dopuščali dvomov o ustavni skladnosti.

Po razpravi je Komisija za državno ureditev sprejela s k l e p da se opravi skupno glasovanje o predlogih zakonov. Komisija **podpira** predloge zakonov.

* * *

Sprejet je bil še naslednji s k l e p:

Komisija za državno ureditev predlaga, da Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor – druga obravnava (ZVDZ-C), Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih – druga obravnava (ZPos-F) in Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah predsednika republike – druga obravnava (ZVPR-A) obravnava Državni svet na 5. seji 20. 3. 2013

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.